I. megoldás: Egy kivételével valamennyi megoldó előzetes számítás és okoskodás nélkül rátalált a helyes megoldásra: a keresett kör sugara 6 egységnyi. Ezt az eredményt azután igazolták, a következő módon: a megadott három kör középpontjai olyan derékszögű háromszöget alkotnak, melynek befogói 3 és 4, átfogója 6 egységnyi.

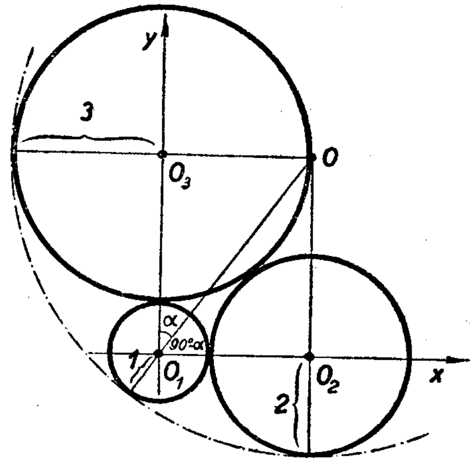

Ezt a derékszögű háromszöget átfogójának középpontjára tükrözve olyan téglalappá egészítjük ki, melynek új, negyedik csúcsa a keresett kör középpontja. Ha t. i. ezt a pontot összekötjük mind a három kör középpontjával és ezeket az összekötő egyeneseket rendre meghosszabbítjuk a megfelelő körökkel való metszéspontokig, akkor az így kapott mind a három távolság 6 egységnyire van ettől a ponttól.

II. megoldás: Ha valaki rálátással nem jön rá a megoldásra, számolással is megtalálja a helyes eredményt. Legyen a keresett kör sugara: r, középpontja: O, ha ezt összekötjük mind a három kör középpontjával, akkor $OO_1 = r-1$, $OO_2 = r-2$, $OO_3 = r-3$. Ha az $O_1OO_3\triangle$-ben az O_1 csúcsnál levő szöget α-val jelöljük, akkor az $OO_1O_2\sphericalangle = 90^\circ - \alpha$.

A cosinus tétel felhasználásával:

$$(r-3)^2 = (r-1)^2 + 4^2 - 8(r-1)\cos\alpha,$$
$$(r-2)^2 = (r-1)^2 + 3^2 - 6(r-1)\sin\alpha,$$

mert $\cos(90^\circ - \alpha) = \sin\alpha$.

Az egyenletek rendezés után

$$r(2\cos\alpha - 1) = 2\cos\alpha + 2,$$
$$r(\sin\alpha - 1) = \sin\alpha + 3.$$

Az első egyenletből:

$$r = \frac{2\cos\alpha + 2}{2\cos\alpha - 1},$$

és azt a második egyenletbe helyettesítve:

$$\frac{2\cos\alpha + 2}{2\cos\alpha - 1}(3\sin\alpha - 1) - (3\sin\alpha + 3) = 0.$$

Rendezve: $9\sin\alpha = 8\cos\alpha - 1$.

Fejezzük ki $\sin\alpha$-t $\cos\alpha$-val: $\sin\alpha = \sqrt{1-\cos^2\alpha}$. Emeljük négyzetre az egyenletet:

$$81(1-\cos^2\alpha) = 64\cos^2\alpha - 16\cos\alpha + 1,$$

ahonnan újabb rendezés után

$$145\cos^2\alpha - 16\cos\alpha - 80 = 0,$$

innen $\cos = \frac{4}{5}$, míg a másik gyök, $\cos\alpha = -\frac{20}{29}$ a négyzetreemelés előtti egyenletnek nem gyöke. Tehát

$$r = \frac{\frac{8}{5}+2}{\frac{8}{5}-1} = \frac{18}{3} = 6.$$

III. Megoldás. Helyezzük el a koordináta-rendszert úgy, hogy O_1 a középpontja, O_2 az x tengelyen van, O_3 az Y tengelyen. A feladatot megoldó O középpont O_1-től $(r-1)$, O_2-től $(r-2)$ és O_3-tól $(r-3)$ távolságra van, keressük tehát azt az r értéket, amelyre nézve az O_1-ből $(r-1)$, O_2-ből $(r-2)$ és O_3-ból $(r-3)$ sugárral rajzolt körök egy pontban metszik egymást.

A három kör egyenlete:

$$\text{(I)} \qquad \begin{gathered} x^2+y^2=(r-1)^2, \quad (x-3)^2+y^2=(r-2)^2, \\ x^2+(y-4)^2=(r-3)^2. \end{gathered}$$

Az első és második egyenlet különbségéből $x=\dfrac{r+3}{3}$ adódik ez az y tengellyel párhuzamos egyenes. Az első és harmadik egyenletből hasonlóan $y=\dfrac{r+2}{2}$, ez az x tengellyel párhuzamos egyenes.

Ha e két egyenes metszéspontja rajta van az (I) körökön, akkor rajta van pl. az első körön is, tehát:

$$\left(\frac{r+3}{3}\right)^2+\left(\frac{r+2}{2}\right)^2=(r-1)^2$$

Ennek az egyenletnek a keresett megoldása: $r=6$; míg a másik gyök $r=-\dfrac{2}{13}$. Ha figyelembe vesszük, hogy r^*-gal jelölve annak a körnek a sugarát, amelyet a 3 kör kívülről érint, előbbi gondolatmenetünkhöz hasonlóan az

$$\text{(II)} \qquad x^2+y^2=(1+r^*)^2 \quad (x-3)^2+y^2=(2+r^*)^2, \quad x^2+(y-r)^2=(3+r^*)^2$$

köröknek kell egyetlen ponton áthaladni; másrészt a (II) egyenletek az (I)-ből az $r=-r^*$ helyettesítéssel jönnek létre, akkor $-r=r^*=\dfrac{2}{13}$, annak a körnek a sugara, melyet a feladatban adott három kör kívülről érint.

IV. Megoldás. A Középiskolai Matematikai Lapok II. évfolyamának 2. számában a Kárteszi Ferenc „A körsorokról" írt tanulmányában foglalkozik a körre való tükrözéssel, amelynek segítségével a mi feladatunkhoz hasonló feladatokat old meg.

Legyen megint O_1 a koordináta-rendszer középpontja [1], a három kör rendre K_1, K_2, K_3.

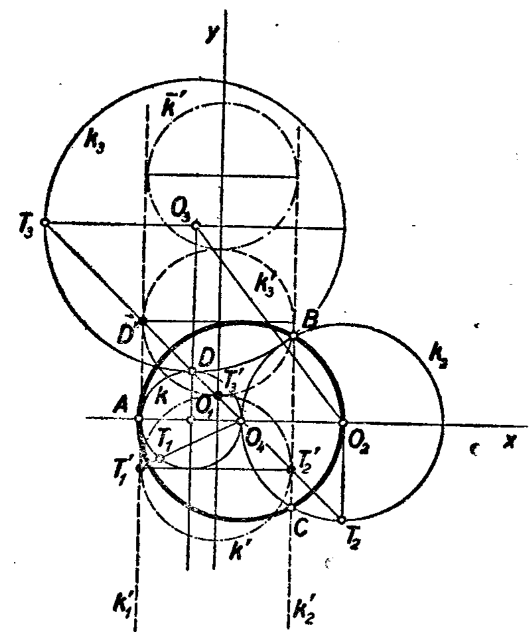

Válasszuk vezérkörnek azt a kört, melynek középpontja a K_1 és K_2 kör érintési pontja O_4 és sugara 2 egységnyi. Ekkor a K_1 kör képe az A pontban a K_1 körhöz húzott érintő, a K_2 kör képe a vezérkör és K_2 hatványvonala K_2', amely merőleges az x tengelyre és egyenlete $x=2$, a K_3 kör képét megszerkeszthetjük a következő meggondolással: K_3 érinti K_1-t a D pontban, tehát a képének K_3'-nek a K_1'-et a D'-ben kell érintenie. De ezzel már a helyzete teljesen meg van határozva, mert K_2'-t is érintenie kell; K_3' sugara 1 1/2 egységnyi, mert K_1' és K_2' távolsága 3. Annak a körnek, amelyet a K_1, K_2 és K_3 körök belülről érintenek, olyan kör lesz a képe, amely érinti a K_1', K_2' egyeneseket és a K_3' kört. Ilyen kör kettő van. K' és $\overline{K'}$. Ezek közül – egyszerű szemlélet is mutatja, hogy $\overline{K'}$, annak a körnek képe, amelyet a három kör kívülről érint és a keresett K kör képe: K'. Az érintési pontok képei: T_1', T_2' és T_3'. T_3' koordinátái $\left(\dfrac{1}{2}, \dfrac{1}{2}\right)$ T_2'-éi: $(2, -1)$.

A $T_3'O_4T_2'$ egyenes a K_2 kört T_2 $(3, -2)$-ben, a K_3 kört $T_3(4, -3)$-ban metszi. Ezek a keresett K kör érintési pontjai a K_2, illetve K_3 körön. Középpontját megkapjuk, ha T_3O_3 és T_2O_2 metszéspontját keressük: O-t. O koordinátái: $(3, 4)$ és ebből már következik, hogy $r=6$.

[1] Az ábrán az y tengely tévesen van jelölve.